

Јован Секељ
адвокат у Зрењанину

QUO VADIS АДВОКАТУРО?*

Шта рећи о новом Закону о адвокатури?

„Срећни што нисмо преплављени срећом” — како Гилденстерн одговори Хамлету.

Оде војвођанска Комора, к’о да је никад није ни било. Но, није то од данас, одавно је то започело.

Још крајем 80-их и почетком 90-их када се неопрезно веровало да до измена прописа неће доћи, да ћемо бити остављени онакви какви смо, на вјеки вјеков. Када се ни тоном а не речју није супротстављало гласно изговореним причама, данас у дело претвореним. Када се олако прешло преко захтева о преношењу неких, макар само неких, наших надлежности у већу Комору, а потом и преношења виших надлежности у још више.

А што се преношења својих надлежности, те последица те великодушности тиче, усудићемо се један мали хамлетовски игроказ да дамо:

КРАЉ: Да сте нам добро дошли, Розенкранче и Гилденстерне драги! Осим што смо жудели много да вас видимо, позив наш хитни изазвала је и потреба да нама послужите...

КРАЉИЦА: Па ако нама предусретљивости и добре воље тол’ко укажете да с нама неко време дангубите на корист наших нада и за њину подршку, ваша посета ће тол’ко захвалности заузврат добити кол’ко пристоји краљевском признању.

РОЗЕНКРАНЦ: Свемоћну своју вољу наметнути могу нам ваша величанства два по сили своје власти владарске којој смо подвргнути, много пре неголи молбом.

* Рад примљен: 15. VI 1998.

ГИЛДЕНСТЕРН: Ми пак предајемо послушно себе, с пуном готовошћу да драговољно своје услуге пред ноге вама ставимо па ви да управљате њима.

Оставићемо по страни (само у овом тексту!) нестанак наше Коморе. Покушаћемо да се позабавимо самим текстом Закона, његовим стилем, е да бисмо указали и на дух његов (и производе духа његовог), налазећи стил физиогномијом духа.

О приправницима и професорима

Шта су то адвокатски приправници?

У чл. 32. ст. 1. каже се да је „Адвокатски приправник лице које се радом на *правним пословима* код адвоката оспособљава за самостално бављење адвокатуром”.

А ко да пише писма странкама, ко тужбе, предлоге за извршење, ко да иде на расправе, ко да пише молбе, представке и „друге поднеске”? Следећи текст Закона, приправници се обучавају за самостално бављење адвокатуром пишући уговоре и тестаменте (правни послови). И ништа друго!

И претходни закон је садржавао овакве „прецизности”, па су се приправници ипак ваљано обучавали. Биће тако и сада. Па зашто уопште помињемо проблем, када га у пракси бити неће? И да ли је то главни проблем када га на прво место стављамо?

Није, али ко промаши прву рупицу, неће изаћи накрај са закопчавањем!

Ако се желео добар закон, требало је наћи добре стручњаке који би га написали. Почев од текста о приправницима.

Члан 4. ст. 3. Закона каже да редовни професори факултета из позитивноправних предмета имају право уписа у именик адвоката и без положеног правосудног испита.

О пракси ни речи, наравно.

Замислимо редовног професора управног права који сутрадан по упису у именик адвоката треба да оде у „грунтовницу” и провери стање у земљишним књигама. И након тога саопшти странкама да ли је њихова кућа истакнута или није и ако није шта треба да се ради?

Па ако је за мајсторско сведочанство поред клупе потребна и пракса, зашто се таква потреба не би указала и за адвокатско?

О ортацима и слободном уму у радном односу илити мало Писмо о слепима — за употребу онима који виде

Упркос томе што је закон, још по Дидроу, *јавно изражавање највеће броја воља*, тихо, без икакве помпе, без речи јавне расправе,

без неког навелико јавног изјашњавања о овој творевини, још мање гласног залагања за исту, добисмо Законом, ОРТАЧКО АДВОКАТСКО ДРУШТВО.

Ортачко адвокатско друштво могу да оснују најмање два адвоката. Делатност је ограничена само на бављење адвокатуром. Права и дужности предвиђени за адвокате важе и за ортачко друштво. Дисциплинска одговорност важи подједнако и за једне и за друге. Лепо. Али шта се, међутим, хтело оснивањем оваквих друштава?

Већи број адвоката омогућава бржи рад, присутност једних у суду других у канцеларији, познавање разне материје, — самим тим и бољу ефикасност и бољу помоћ странкама!

Али, истим законом омогућено је и постојање заједничке адвокатске канцеларије. Коју сачињавању два или више адвоката. И све горе речено има се већ постојањем заједничке канцеларије. У ЧЕМУ ЈЕ ОНДА РАЗЛИКА?

Члан 46. ст. 1. каже да ортачка друштва могу да заснују радни однос и са адвокатима!!! Е, ту смо.

Куд оде адвокатура као самостална професија? Шта би са адвокатом слободног ума, независне воље, одговорног само својим клијентима и својој савести? И Закону, наравно.

Како остварити своју самосталност у радном односу? Самоуправљањем можда? Како направити равнотежу између процесноправних прописа о овлашћењима пуномоћника и браниоца адвоката и важности њиховог деловања у поступку, — са одредбама Закона о радним односима и односом послодавца и запосленог? Обојице адвоката.

Прави адвокат, адвокат од каријере, не боји се ниједног противника. Он зна свој посао, своју струку и ради оно што зна. Противник може знати, у најбољем случају, онолико колико и он и тада одлука у „двобоју“ зависи још само од тога — „ко је кадар (боље) стићи и утећи и на страшна места постојати”.

У оваквој, „ортачкој” ситуацији, када се примењују и одредбе Закона о радним односима и Закона о предузећима, када ће се, прво на мала врата, отворати „филијале” по свим градовима, када ће неука клијентела обраћати пажњу на маркетиншке а не на стручне потезе, прилив клијентеле, начин рада, па и успех самим тим, зависиће од свега само не од оног основног што се од адвоката очекује — од знања, поштења, умешности у струци, писмености...

Окретућемо се бизнису, постаћемо бизнисмени. Неки од нас можда и успешни. Али успешни бизнисмени а не адвокати.

Уводи се легализација бизниса у адвокатури. Великог калибра, а то сâмо по себи значи да га жели мањина. Финансијски јака. Данас само адвокатска, сутра ко зна. Правимо од адвокатуре чист бизнис. Адвокат ће све више тежити да постане послован човек, али на уштрб своје независности, чак и свога достојанства.

Ако је у претходно време политичка припадност значила поуздану предност у пословању, сада се чак и институционално омогу-

ћава предност, не формалној, али фактичкој припадности власничкој олигархији.

Сачувајмо адвокатуру од самодеструкције до које ће неминовно доћи остану ли поједине одредбе Закона, остану ли новосмишљени облици адвокатуре који ће је претворити у предузетништво!

А оно што желимо од адвокатуре и нашег места у њој, рекао је још 1693. велики француски правник и ерудита, тамо сигурно и данас познат, D'Aguesseau: *„Срећа је бити у позиву иде су зарада и вршење дужности једна је исти ствар; иде су заслуга и слава недељиви; иде човек, једини чинилац своја уздизања, држи друге људе у зависности од своја знања и тога их да одају поштовање самој надмоћности његовој позова“*.

У овом стилу, већ више од 300 година, види се физиогномија духа ауторовог, а овакав ДУХ закона нама треба!